



## HALLINTOVALIOKUNNALLE LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ EDUSKUNNALLE LAIKSI HÄTÄKESKUSTOIMINNASTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (HE 265/2014VP)

Kuurojen Liitto ry haluaa nostaa esille huolensa erityisesti seuraavista asioista:

- hätätekstiviestiuudistuksesta tiedottaminen
- rekisteröinnin käytännön toteutus
- uudistuksen seuranta

### TIEDOTTAMINEN

Esityksessä 112-hätätekstiviestipalvelu on suunniteltu kaikille avoimeksi ennakorekisteröintiä vaativaksi palveluksi. Kuurojen Liitto ry tukee esitystä siinä, että se on kaikille saatavissa oleva eikä vain tietyille erityisryhmille kohdennettu palvelu. Sen sijaan ennakorekisteröinti vaatii vielä tarkkaa pohdintaa. Erityisesti tulee miettiä, millä tavalla palvelusta tiedotetaan tehokkaasti. Mikäli hätätekstiviestipalvelua tarvitseva ei tiedä palvelun olemassa olostaa, ei hän voi sitä käyttää.

Tiedottaminen tulee hoitaa huolella ja monikanavaisesti viranomaisten toimesta, myös suomalaisilla viittomakielillä. Tällä hetkellä käytössä olevien alueellisten hätätekstiviestinumeroitten saaminen on tehty hankalaksi, ja niin kuin esityksessä todetaan, palvelua ei markkinoida yleisesti (s.1). On ilmennyt tapauksia, joissa Häätäkeskuslaitos ei ole antanut alueellisia numeroita pyydettyä, vaan ohjannut asiakkaat pyytämään lisätietoja Kuurojen Liitosta tai Kuuloliitosta.

**Sekä tiedottamiseen että palvelun tarjoamiseen tulee varata riittävä resurssointi Häätäkeskuslaitoksen puolelta.**

### REKISTERÖINTI

Epäselväksi jää, miten apua saa, jos ei ole rekisteröitynyt ennakoon. Miten rekisteröimättömästä numerosta tullut hätätekstiviesti käsitellään? Miten prepaid-liittymien rekisteröinti onnistuu? Joillekin prepaid-liittymä on taloudellisista syistä ainoa käytettävissä oleva liittymävaihtoehto. Lain muotoilu (§ 13 b) ei vastaa yleispalveludirektiivin (2002/22/EY) vaatimuksia siitä, että erityisesti kuuroilla, kuulovammaisilla, puhevammaisilla ja kuurosokeilla käyttäjillä on tasapuoliset mahdollisuudet käyttää palvelua.

§ 13 b: *”Jos rekisteröimätön henkilö tekee hätäilmoituksen käyttämällä hätätekstiviestiä, Häätäkeskuslaitos lähettää hänelle vastausviestin, joka sisältää pyynnön hätäpuhelun soittamiseen ja ohjeen rekisteröitymiseen.”*

**Kuurojen Liitto ry kritisoi voimakkaasti esityksen kyseistä lain kohtaa.** Ainoa vaihtoehto ei voi olla, että rekisteröimätöntä apua pyytäneitä pyydetään soittamaan hätäpuhelu. Tämä asettaisi kuurot ja muut kuulovammaiset palvelun ulkopuolelle. Vähintäänkin tulee olla mahdollisuus rekisteröityä edes väliaikaisesti tekstiviestillä ottaessa ensimmäistä kertaa yhteyttä 112-hätätekstiviestipalveluun.



Sydänkohtaus.  
Apua! Seppo  
Tahvonen,  
Pieliskuja 51,  
Alismäki

*Lähetä nroon 112*

*Viesti nrosta 112:*

Et ole rekisteröitynyt palveluun. Ole hyvä ja soita hätänumeroon 112. Rekisteröinti osoitteessa [www.112.fi](http://www.112.fi). Ystävällisin terveisin  
Hätäkeskus

MITEN KAUAN  
SINÄ ODOTTAISIT  
APUA, JOS ET  
VOISI SOITTA  
HÄTÄPUHELUA?

Rekisterin tietojen oikeellisuuden varmistaminen ja tietojen päivitys jäävät myös osin epäselviksi lakiehdotuksessa. Rekisteröitymisvaihtoehtoja tulee olla useita, sillä kaikilla ei ole mahdollisuus tai osaamista rekisteröityä nettilomakkeella. Rekisteröinti tekstiviestillä tai postin kautta lähetettävällä lomakkeella ovat käyviä vaihtoehtoja.

**Kuurojen Liitto ry haluaa nostaa esille kysymyksen, tuleeko palveluun rekisteröityneen käyttää hätätekstiviestipalvelua vain sillä numerolla, joka rekisteristä löytyy.** Jos puhelin on mennyt rikki tai on varastettu, tulee silti olla mahdollisuus tarvittaessa käyttää



häätätekstiviestipalvelua. Parasta olisi, jos palvelua voisi käyttää ilmoittaen rekisteriin liitetyn sosiaaliturvatunnuksensa näissä tilanteissa.

On myös syytä kiinnittää huomiota rekisteröitymisen voimassaoloaikaan, joka määritellään esityksessä kahdeksi vuodeksi. Määräajan tulisi olla huomattavasti esitettyä pidempi. Määräaikaisuuden umpeuduttua viranomaisen tulee huolehtia, että asiakas saa kehotuksen uudelleenrekisteröitymisestä.

## SEURANTA

Kuurojen Liitto ry haluaa muistuttaa, että yleispalveludirektiivin lisäksi Suomi on nyt jo velvollinen noudattamaan YK:n yleissopimusta vammaisten henkilöiden oikeuksista, vaikka sopimuksen ratifiointiprosessi onkin vielä kesken. Erityisesti artiklan 9 (saavutettavuus ja esteettömyys) toteuttaminen 112-hätätekstiviestipalveluissa on tärkeää.

Kirjoitettu suomi ja ruotsi ovat viittomakieliselle kuurolle parhaimmillaankin toisen kielen asemassa, eivät äidinkieliä. Hätätilanteessa, jossa kenen tahansa on tavallista vaikeampi kommunikoida äidinkielelläänkin hädän takia, voi kirjoitetun kielen käyttö hidastaa ratkaisevasti avun saantia.

Kuurojen Liitto ry ehdottaa, että hätätekstiviestiuudistusta seurataan tarkasti sen tultua voimaan esimerkiksi seuraavan kahden vuoden ajan ja arvioidaan, voitaisiinko rekisteröintivaatimuksesta tarkasteluvaiheen jälkeen luopua. Tähänastinen tekstiviestien määrä (100 kpl / vuosi) antaa viitteitä siihen, että kyse ei ole ylivoimaisen suuresta työmäärän lisääntymisestä.

Hallituksen esityksessä tarkastellaan hätätekstiviestien lisääntymistä lähinnä taloudellisena riskinä ja häiritäviestien mahdollisen lisääntymisen näkökulmasta. Kuurojen Liitto haluaa korostaa, että näkökulma tulisi ennemminkin olla positiivinen: uudistuksen positiiviset vaikutukset näkyvät siinä, että kansalaisten yhdenvertaiset mahdollisuudet saada yhteys hätäkeskukseen paranevat.

## HÄTÄTEKSTIVIESTIEN PRIORISOINTI TEKSTIVIESTILIIKENTEESSÄ

Hätätekstiviestejä ei lakiehdotuksen mukaan voi priorisoida hätäpuhelinlaiden tapaan. Asia tulee vielä selvittää teleoperaattoreiden kanssa. Kun matkapuhelinliikenteessä on suurempi ruuhka (esim. vuoden vaihtuessa), on vaarana, ettei hätätekstiviesti koskaan mene perille ilman priorisointia. Mikäli viesti ei mene perille tai sen toimittaminen viivästyy, tulee hätäviestin lähettäjän saada tästä ilmoitus.

## LOPUKSI

Kuurojen Liitto ry haluaa korostaa, että kaikissa tilanteissa tulee aina pyrkiä siihen, että **kaikki hätätekstiviestit käsitellään asianmukaisesti ja viipymättä**, vaikka henkilö ei olisi ennakoon rekisteröitynyt ja apu pyritään lähettämään paikalle mahdollisimman pikaisesti. Mikäli hätätekstiviesti tulee rekisteröimättömästä numerosta, se tulee käsitellä oikeana avunpyyntönä ja näitä tilanteita varten tulee luoda edes väliaikainen tekstiviestillä tehtävä rekisteröintimahdollisuus.